

DEBRECENI EGYETEM BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KAR

**A baktalórántházi Vay Ádám Gimnázium
diákjainak köszönési formái**

Készítette: Jene Péterné
III. évfolyam
magyar szak
2000–2001

Bevezetés

Napjaink szocolingvisztikai kutatásainak egyik talán legtermékenyebb területe a nyelvi tiszteletadás témakörének vizsgálata. Ide sorolhatjuk a köszönési formák, valamint a különböző megszólítások alapos elemzését. Talán azért is érdekes ez a témakör, mert mindkét területe erősen kötődik a társadalmi szokásokhoz, ezeken mérhetők le leginkább és leghamarabb a különböző társadalmi változások nyelvre gyakorolt hatása.

„Választási lehetőségünk úgyszólván mindig több is van, ezért azt mondhatjuk, hogy a tiszteletadás nyelvi lehetőségei nem egyéb, mint egy sok tagot számláló nyelvi változó. A nyelvi udvariassági formák használatát mindenkoron és minden társadalomban az akkor és ott érvényes viselkedési normák, szokásrend szabja meg. A nyelvi tiszteletadási formák, illetőleg használatuk ily módon tükrözik is az adott társadalom udvariassági állapotát, s fényt vetnek értékrendjére stb. is (Kiss Jenő 1995: 268).

A különböző köszönéstípusok történeti fejlődés eredményei. Kezdetben azért köszönt az ember, hogy megtörje a csöndet, ezáltal kifejezésre juttassa, hogy békés szándékkal, barátságosan közeledik embertársához. Később a köszönés a hierarchikus társadalmi berendezkedés szabályai szerint alakult, gondoljunk csak a középkori meghajlásra, megsüvegelésre. A köszönés harmadik funkciója, az együvé tartozásnak, a másik felismerésének kifejezése is igen korán elterjedt. A honfoglalás utáni magyarság művelődéstörténetének vizsgálatakor sok utalást találhatunk arra, hogy a falvakban, illetve a kisebb városokban kötelező volt egymás köszöntése. Ennek oka az volt, hogy az alacsony lakosság miatt az emberek általában ismerték egymást. Ez a szokás egyébként a legtöbb kistelepülésen, valamint a kisebb közösségekben a mai napig nem változott.

A köszönés hiánya mára már a másik ember lenézését, lebecsülését jelenti, bár udvariassági szabályként ez a magatartásforma csak a polgári fejlődésben tudatosult. Azóta azonban szervesen beépült az emberek tudatába.

Dolgozatomban a baktalórántházi Vay Ádám Gimnázium tanulóinak köszönési szokásait próbáltam felmérni. A vizsgálatban az iskola valamennyi nappali tagozatos osztálya részt vett, beleértve a szakmunkások intenzív szakközépiskolájába járó diákokat is. Ezért a tanulók életkora elég széles skálán mozog, a legfiatalabb 14, míg a legidősebb 23 éves. Minden tanulócsoportból tíz-tíz, véletlenszerűen

kiválasztott tanuló töltötte ki a kérdőívet (1. számú melléklet), így egy 120 főből álló mintacsoporttal dolgoztam.

A nemek szerinti megoszlás: 43 fiú és 77 lány, ami nagyjából azonos az iskolai megoszlással. A mintacsoport évfolyamonkénti tagolódása: 9. évfolyam – 30 fő, 10. évfolyam – 10 fő, 11. évfolyam – 10+20 fő (gimnáziumi osztály+szakmunkások szakközépiskolája), 12. évfolyam – 30+20 fő (gimnáziumi osztályok+szakmunkások szakközépiskolája).

A kérdésekre kapott válaszokat többnyire százalékos arányban dolgoztam fel, így könnyebbé vált egymáshoz való viszonyításuk.

A kapott válaszok elemzése

Az első kérdésre a diákok többsége igennel válaszolt (95%). A köszönést elengedhetetlen dolognak vélték az emberi érintkezésben. Nagy százalékuk gondolta úgy, hogy ez az a minimális tiszteletadás, amit embertársaik megérdemelnek tőlük. A „ha nem köszönünk, bunkók vagyunk” – típusú válaszok arra is utalnak, hogy a társadalom többi tagja el is várja a nyelvi tiszteletadás ezen módját.

Elenyésző számú nemleges válasz szerepelt a kérdőíveken, és csak egyetlen válaszadó indokolta meg ezt a döntését. Szerinte „nem kell mindenkinek megadni a tiszteletet, mert vannak akik másoknak sem adják meg”.

A második kérdésre születtek a legegységesebb válaszok. A köszönés három alapvető funkciója közül legalább kettőt szinte minden tanuló megjelölt valamilyen formában. A tiszteletadást 97%, a kapcsolatteremtést 92%, a kapcsolat fenntartását 87% tartotta fontosnak. Hét esetben nem adtak választ a kérdésre, és négy ember egyetlen funkciót sem jelölt meg.

Nagy meglepetésemre rengeteg köszönési formát soroltak fel a gyerekek (2. számú melléklet), a harmadik kérdésre válaszolva. Általában elmondható az, hogy az idősebb (17-23 éves) tanulók kevesebb, míg a fiatalabbak több változatot adtak meg. Ennek okát abban látom, hogy a felsőbb éves tanulók köszönési formái az évek során fokozatosan „letisztultak”, és bár ismerik az alsóbb évesek köszönéseit is, mivel nem használják azokat, nem adták meg lehetséges formaként. A fiatalok, jórészt az új közösségbe kerülés hatására, rengeteg alakváltozatot ismernek.

A felsorolt köszönéstípusok két nagyobb csoportra oszthatjuk. Az elsőbe a közmegegyezésen alapuló, vagy hivatalos köszönések tartoznak, „azok, amelyek például idegen között, nagy kor- vagy rangkülönbség esetén, hivatalos érintkezés alkalmával szolgálnak üdvözlésként” (Deme–Grétsy–Wacha 1987:95).

Ezen belül elkülöníthetjük a napszaknak megfelelő köszönési típusokat, hiszen ezeket valamennyi tanuló megjelölte. Érdekességként említhetjük, hogy azokban az osztályokban, ahol idősebb kollégák tanítanak, a gyerekek, főleg a Jó napot! esetében a Jó napot kívánok! hosszabb formát is megjelölték. Ennek egyértelmű oka, hogy az említett pedagógusok a rövid formát udvariatlannak érzik, ezért elvárják a másik alak használatát. (Még pedagógusok esetében sem tesznek kivételt.)

Elég ismert köszönésnek számít még a Csókolom!. Használata elsősorban a kilencedik évfolyamosoknál figyelhető meg, hiszen ők az általános iskolában töltött évek alatt ehhez szoktak hozzá, és a középiskolában eltöltött alig egy év még nem volt elég a napszaknak megfelelő köszönések megfelelő alkalmazásához való „hozzászokáshoz”. Általános tendencia, hogy a férfi diákok a női pedagógusokkal szemben (főleg ha az illető valami oknál fogva közelebb áll a szívükhöz) gimnáziumi éveik alatt végig ezt a formát használják.

Az elköszönések közül a Viszotlátásra!, illetve a Viszlát! formákat szintén az összes tanuló ismeri, ezeken kívül speciálisan elköszönésre szolgáló köszönésváltozat nem is jelent meg.

A bizalmas köszönések közül kettő akadt, amit minden diák megnevezett: a Heló! és a Szia!, de ezeknek számtalan változata is felkerült a listára. A két említett forma mellett gyakoriak még a Szervusz! és a Chiao![csáó], valamint ezek alakváltozatai (Szasz!, Szevasz!, Csá!, Cső!, Csű!) is.

Legérdekesebbnek az általam ismeretlen Csá csumi csá! tűnt, amelyről a következő kérdésre adott válaszokból kiderült, hogy (sajnos) eléggé elterjedt már az iskolában. Érdekességként kiemelhető, hogy több diák említette az Isten hozott!, Isten áldjon!, Adjon Isten! köszönéseket, néhányan pedig jellegzetesen „szakmához kötött” formákat is felsorolt. Ilyen volt az Erőt, egészséget!, illetve a jellegzetes bányászköszönés, a Jó szerencsét!

Nagyon kevés diák sorolta az ismert köszönésekhez a vallási formákat, pedig ezek használatát ma már semmilyen szabály nem tiltja. A válaszok között megjelent az Áldás békesség! , Dicsértessék! Illetve a Dicsértessék Jézus Krisztus! , de csak a gyerekek 5% -a tartotta fontosnak megemlíteni ezeket..

A rendszeresen használt köszönési formák már jóval szűkebb csoportot alkottak. A várakozásnak megfelelően a legismertebb köszönési formák bizonyultak a leginkább használtaknak. Az abszolút első helyet a Szia! (96,66%) szerezte meg, ezt követte a Heló! (90,83%). Majd szorosan egymást követve jelentek meg a napszaknak megfelelő köszönések, végül újra a bizalmasabb formák jelentek meg. Nem került be az első tízbe a már említett Csá csumi csá!, de a tanulók 32%-a jelölte meg, mint rendszeresen használt köszönési formát. A köszönések „népszerűségi listáját az 1. számú táblázat szemlélteti.

A tíz leggyakoribb köszönéstípus

Sor-szám	A köszönés formája	Gyakoriság számokban	Gyakoriság százalékban
1.	Szia!	116	96,7%
2.	Jó napot (kívánok)!	114	95%
3.	Heló!	109	90,8%
4.	Jó reggelt (kívánok)!	95	79,2%
5.	Jó estét (kívánok)!	87	72,5%
6.	Viszontlátásra! (Viszlát!)	65	54,2%
7.	Csókolom!	57	47,5%
8.	Szevasz!	55	45,8%
9.	Csá!	50	41,7%
10.	Csó!	48	40%

(1. számú táblázat)

A nonverbális köszönéstípusok közül a kézfogást az összes fiú megjelölte, a lányok közül csak néhányan. Főleg lányoknál szerepelt viszont a puszi, mint üdvözlési forma. A bólintást, mint köszönési formát néhány tanuló, míg az integetést egy sem jelölte meg.

A kérdőíves felmérés után több tanulóval beszélgettünk arról, hogy helyettesíthetik-e a fent említett köszönési formák a verbális alakokat. Legtöbbjük szerint nem, csak olyan ritka, kivételes helyzetben, amikor nincs mód hangosan üdvözölni a másikat. Ha a két ember közötti térbeli távolság olyan mértékű, ami miatt már nem lehet hallani a hangot, érteni a szót, akkor sem tartották elegendőnek pusztán a nonverbális formát. Saját bevallásuk szerint ilyenkor is „mondják” a köszönéseket. Sőt az is szóba került, hogy ha nagyobb tiszteletet kívánnak kimutatni, akkor például a Jó napot kívánok!-hoz bólintanak is.

A köszönési szabályok ismeretére vonatkozó kérdés megválaszolása okozta a diákoknak a legtöbb gondot. Sokan nem válaszolták meg a kérdést. A válaszadók jelentős hányada (jórészt az utolsó feladat hatására) nem szabályokat, hanem köszönést meghatározó tényezőket nevezett meg. Néhányan azonban konkrét

kitételeket fogalmaztak meg. Ezek közül legtöbbjük számára ilyen szabályként jelentkezett az, hogy mindig a fiatal köszön előre az öregebbnek. A második helyen végzett, hogy a belépő köszön előre a már bent tartózkodó személyeknek. A harmadikként sokan említették, hogy mindig a napszaknak megfelelő köszönést kell választani. Csak néhányan írtak azonban arról, hogy hangosan, érthetően kell köszönni, „nem szabad az orrunk alatt motyogni”. Ezeken túl egy diák még azt is fontosnak tartotta, hogy köszönéskor a másik ember szemébe kell nézni.

Ami számomra furcsa volt, hogy egyetlen diák sem írta le az egyik legfontosabb alapszabályt, azt, hogy a férfinek illik előre köszönni a nőnek. Ennek okát abban látom, hogy a gimnáziumi korosztály még nem tagolódik élesen az alapvető két csoportra, az „erősebb” és a „gyengébb” nemre. A lányok elvárják azt, hogy egyenrangú félként kezeljék őket. Ők többnyire testileg és szellemileg is korábban érnek, míg a fiúk sokáig (gyakran még az utolsó évben is) gyerekesek maradnak.

Az igazi változás (több éves megfigyelésem alapján) az befejezés évének második felétől (szalagavatás után) következik be, ekkora a lányok nőiesebbé válnak, és nőként is próbálnak viselkedni, ilyenkor már inkább elvárják, hogy a fiúk előre köszönjenek. Ez azonban nem mentség arra, hogy a nevelőtestület ezen a téren mulasztást követ el akkor, ha nem hívja fel a figyelmet erre az illetmeni kérdésre. Úgy gondolom, hogy tudatos nevelői munka szükséges ahhoz, hogy ezt a fontos szabályt minden tanuló elsajátítsa.

A köszönési formák megválasztását a diákok körében leginkább a következő tényezők befolyásolják:

- annak a kora, akinek köszönni kell,
- a köszönés résztvevőinek egymáshoz való viszonya,
- a napszak, amelyben a köszönés elhangzik.

Véleményem szerint a napszak azért kerülhetett az utolsó helyre, mert a diákok a legtöbb időt egymás között töltik, ezért ha köszönésről beszélünk, elsődlegesen az azonos korúak közötti szituációk jelennek meg tudatukban.

Másik oldalról viszont a napszakot is jelentős hányaduk jelölte meg, hiszen a középiskolában éppen ez az, amit újként tapasztalnak, s a megfelelő ilyen jellegű formák lassan beépülnek a köszönési szokásaik közé.

A következő két kérdés azt vizsgálta, hogy mi a tanulók véleménye a köszönési szokások változásáról. Ezt két oldalról próbáltam megvizsgálni. Egyrészt érdekelt, hogy a rendszerváltás és annak hatása, amelyet a tanulók jórészt kisgyermekkorban éltek át, megjelenik-e még emlékeikben. Másrészt feltételeztem, hogy a középiskolába kerülés hatására jelentősen változtak a köszönési szokások a gimnáziumba járó gyerekek körében.

A legtöbb diák szerint változtak a köszönések az elmúlt 10-15 évben, nemleges választ 8 fő (6,97%) adott. A többiek szerint legnagyobb szerepe a változásban a modernizációnak, a gazdasági és társadalmi fejlődésnek van. (38,72%)

Ezt követte az emberek közötti kapcsolatok megváltozása. Ilyen téren egyértelműen negatív hatásokat jelöltek meg a válaszadók. Szerintük is igaz, amit mostanában olyan sokszor hallunk, hogy a fiatalok tiszteletlenebbek lettek, az emberek a felgyorsult világban nem figyelnek kellően egymásra. Az, hogy már legalább észrevették ezt a hibát, némi bizakodásra adhat okot. Remélem, a közeljövőben a tanulók is megpróbálnak tenni valamit ebben az ügyben.

Szintén sokan gondolták azt, hogy az idegen nyelvek hatása is jelentős szerepet játszott abban, hogy az elmúlt években változtak a köszönési szokások. Gyanítható volt ez már akkor is, amikor az általunk ismert formák között sorra megjelentek a tanult nyelvek (német, angol, olasz, francia) üdvözlési formái.

Megfigyeltem: bár nem került be a tíz legnépszerűbb köszönési forma közé, de főleg az utóbbi időben jelentősen megnőtt a diákok nyelvében a Bon jour! használata. Ennek okát egyértelműen abban látom, hogy a 2000/2001-es tanévben egy francia anyanyelvű pedagógus is segíti az iskolában folyó oktatási munkát. Mivel a diákok körében rendkívüli népszerűsége tett szert, azok a tanulók is elkezdték a francia alakot használni, akik egyébként nem tanulják ezt a nyelvet. Ennek a hatásnak a felerősödése volt tapasztalható közvetlenül a tavaszi tanítási szünet utáni néhány napban, hiszen az iskola pár tanulója Franciaországban tölthette a pihenési időszakot, és szinte csak a tanítás kezdetére értek vissza, ezért nem volt idejük „visszaszokni” az itthoni köszönésekhez.

A rendszerváltást, mint a köszönési változások lehetséges okát csak néhányan és főként idősebb tanulók jelölték meg. A fiatalabbak még egészen kicsi gyermekként élték meg ezt a történelmi-társadalmi fordulatot, valószínűleg ezért nem hagyott olyan mély nyomot bennük, mint az idősebb generációkban.

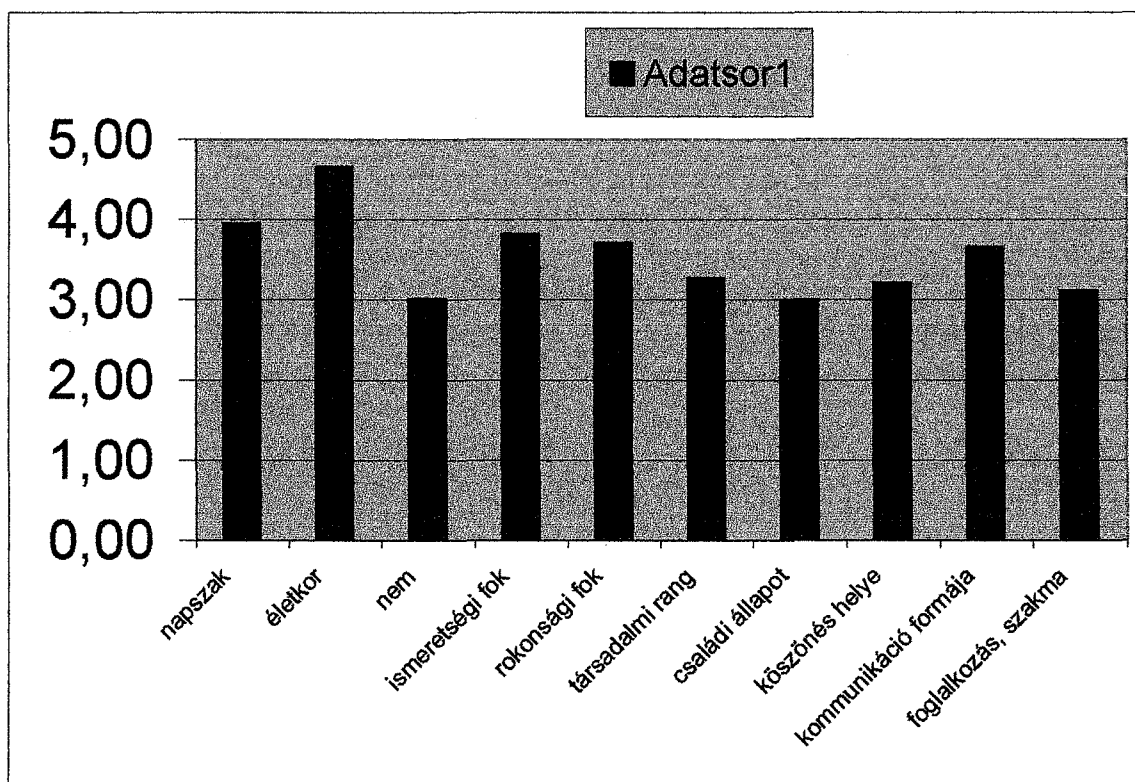
Érdekes, hogy a nyelv folyamatos változását a válaszadóknak csak kis százaléka tartotta fontosnak. Ezek a gyerekek is elsősorban a kilencedikesek közül kerültek ki, hiszen ott tanulták a magyar nyelv órákon (nem is olyan régen) ezt a témakört.

A következő kérdésre adott válaszokból kiderült, hogy a diákok majdnem fele nem érzékelt változást saját köszönési szokásaiban a gimnáziumi év(ek) alatt.(48,45%) A magas arány azonban a szakmunkások szakközépiskolájába járó diákok véleményét tükrözi leginkább, s így valós adatként kell értékelnünk, hiszen ők már elvégeztek valamilyen középiskolát, s az ott töltött évek során már el kellett sajátítaniuk a napszaknak megfelelő köszönési formákat.

A változást észlelő tanulók 28,8%-a szerint ezt leginkább a gimnáziumban megtapasztalt új elvárások okozták. Ezek hatására az eddig megszokott „Csókolom” forma helyett egyre inkább a napszaknak megfelelő köszönéseket kezdték használni. A kilencedik évfolyamosoknál emellett fontos változást serkentő tényező volt az új közösségbe kerülés élménye. A felsőbb évfolyamokon inkább a közösségen belüli kapcsolatok minőségének változása jelent meg okként. („Jobban megismertem az osztálytársaimat, barátságosabb lett a viszony köztünk, ezért most már lazábban köszönök.”)

A kérdőív utolsó kérdésével arra szerettem volna választ kapni, hogy a szakirodalmak által megjelölt legfontosabb köszönést befolyásoló tényezőket mennyire értékelik jelentősnek a tanulók. A napszak, életkor, nem, ismeretségi fok, rokonsági fok, társadalmi rang, családi állapot és a foglalkozás, szakma befolyásoló hatása mellett arra is kíváncsi voltam, hogy a köszönés helye (iskola, otthon, utca stb.) és a kommunikáció formája (szóbeli, írott) megjelenik-e, mint jelentős tényező.

A legmagasabb átlagot az életkor érte el, tehát a köszönések megválasztásakor ez a legerősebb szelektálási feltétel. A következő a napszak volt, ennek oka nyilván az iskolai elvárásokban gyökerezik. Harmadik helyre került az ismeretségi fok, tehát az, hogy kivel milyen erős, vagy éppen laza kapcsolat fűzi össze a tanulókat. Nem sokkal marad el az előbbi értéktől a rokonsági fok átlaga, ezt a kommunikáció formája követi a fontossági sorrendben. Közel azonos értéket kapott a társadalmi rang és a köszönés helye, de zeke már a kevésbé jelentős tényezők közé sorolhatók. A foglalkozás, szakma sem nagyon befolyásolja már a tanulókat a köszönések megválasztásában. A lista utolsó helyén megosztódik nem és a családi állapot.

1. ábra

A fenti ábra a kapott értékeket mutatja. A levonható következtetések egyeznek azzal, amit a köszönési szabályokra vonatkozó kérdésnél már észrevehettünk. Az ott elmondott követelmények tükröződnek az itt kapott értékekben is, ami azt igazolja, hogy a diákok az általuk ismert szabályokat be is tartják. Ennél a kérdésnél is nyilvánvalóvá vált, hogy a nemek elhanyagolható szerepet játszanak az üdvözlési formák kiválasztásánál.

Összegzés

A rövid kis vizsgálódás több tanúságot is szolgáltatott számomra. Ezek közül első helyen említeném, hogy a fiatalok köszönéshez való viszonya javult ugyan az utóbbi években, de még mindig nem megfelelő. Ezt nemcsak a kérdőívekre kapott válaszok mutatják, hanem sajnos a mindennapi tapasztalatok is. A mi kis iskolánkban, ahol valóban mindenki ismer mindenkit, az utóbbi években „elterjedt” a köszönés hiánya. Szerencsére nem ölt még riasztó méreteket ez a jelenség, de azért sokszor tapasztalom, hogy egyes diákok szó nélkül mennek el társaik mellett, még akkor is, ha az előre köszön nekik. Főleg az elsősök azok, akiktől minden nagyobb tanuló elvárja, hogy üdvözlje őt, de a viszonzást már nem tarja szükségesnek.

Szomorú, hogy nem csupán az elsősök járnak így. Főleg tanév elején sokszor előfordul az, hogy a tanulók nem köszönnek a pedagógusoknak sem. Ilyenkor általában a tanár köszön „rá” az illetőre, és szerencsére ez többnyire célhoz is vezet, hiszen a tanuló szégyenkezni kezd és ezek után már rendszerint nem felejt el a tisztelet kifejezésének ezt a módját. Egy-két kollega azonban úgy oldja meg az ilyen helyzeteket, hogy rögtön „leordítja” a gyereket. Ennek mi az eredménye? Szokásosan az, hogy a gyerek (ahelyett, hogy köszönne) lehetőleg igyekszik elkerülni az ilyen tanárral való találkozást.

A fentiek is azt erősítik meg bennem, amit a vizsgálat másik tanúságaként levonhatunk: nem elég háborogni a rossz köszönési szokások miatt, a pedagógusnak tennie kell valamit ezek megváltoztatásáért. Hiszen a legtöbb gyerek számtalan üdvözlési formát ismer, amelyeket használni is fog, ha látja, hogy ezek szükségesek. A köszönés nem tortúra, pedig bonyolult szabályrendszere néha ezt hiteti el velünk. Elsődleges célja a másikkal tudatni, hogy észrevettük és tiszteljük. Ha segítünk a diákoknak a megfelelő formák kiválasztásában, a szabályok közötti eligazodásban, akkor bizonyára nem lesznek kellemetlen tapasztalataink.

Bár én csak egy kicsi, viszonylag zárt beszélőközösségre koncentráltam a vizsgálat során, úgy érzem ez a téma még számtalan megválaszolendő kérdést tartogat, kimondottan érdekes megfigyelésekhez juthatnánk, ha a gimnáziumunkkal „papíron” egybetartozó szakiskolai részben is elvégeznénk ezt a kutatást, majd a két vizsgálat eredményeit összevetnénk.

1. számú melléklet
KÉRDŐÍV

Nemed: férfi
nő

Életkorod:.....

Osztályod:.....

1. Szükségesnek tartod-e a köszönés? Válaszodat indokold!

2. Mi a köszönés szerepe?
3. Sorold fel az összes általad ismert szóbeli köszönési formát!

4. Jelöld aláhúzással az általad rendszeresen használtakat!
5. Sorold fel az összes általad ismert nem szóbeli köszönési formát!

6. Jelöld aláhúzással az általad rendszeresen használtakat!

7. Milyen köszönésre vonatkozó szabályokat ismersz?

8. Szerinted változtak-e a köszönési szokások az elmúlt 10-15 évben? Ha igen, akkor mi ennek az oka?

9. Változtak-e a saját köszönési szokásaid az iskolában eltöltött idő alatt? Ha igen, akkor írd le, hogyan és miért!

10. Mi alapján döntöd el, mikor milyen köszönési formát használsz?

11. Egytől ötig terjedő skálán értékeld az alábbi szempontok fontosságát a köszönések kiválasztásában!
(1= egyáltalán nem fontos, 5=nagyon fontos)

napszak	1	2	3	4	5
életkor	1	2	3	4	5
nem	1	2	3	4	5
ismertségi fok	1	2	3	4	5
rokonsági fok	1	2	3	4	5
társadalmi állás	1	2	3	4	5
családi állapot	1	2	3	4	5
a köszönés helye	1	2	3	4	5
a kommunikáció formája	1	2	3	4	5
foglalkozás, szakma	1	2	3	4	5

egyéb, általad fontosnak tartott szempont:.....

2. számú melléklet

A diákok által megnevezett valamennyi köszönési forma:

Adieu! [agyő]	Dícsértessék!
Adios! [adíjosz]	Dícsértessék a Jézus Krisztus!
Adjon Isten!	Ég veled!
Áldás, békesség!	Goodbye! [gudbáj]
Arrivederci! [arivedercsi]	Guten Morgen!
Au revoir! [orövoár]	Guten Tag! [guten tág]
Béke veled!	Hahó!
Béke!	Hali!
Berenócsócsó!	Hela!
Bon jour! [bonzsur]	Heló beló!
Bye! [báj]	Heló!
Charlie! [csárli]	Helóka manióka!
Chiao ragazzo! [csáo ragaddzó]	Helóka!
Chiao! [csáo]	Helósztok!
Csá csumi csá!	Hi! [háj]
Csá!	Isten áldjon!
Csákány!	Isten hozott!
Csákó!	Isten veled!
Császtok!	Jó éjszakát kívánok!
Csocsi!	Jó éjszakát!
Csók!	Jó estét kívánok!
Csóka!	Jó estét!
Csókolom!	Jó estét, jó szurkolást!
Csó!	Jó napot kívánok!
Csótészta!	Jó napot!
Csóváz!	Jó reggelt kívánok!
Csővi!	Jó reggelt!
Csű!	Jó szerencsét!
Csűsz!	Jó utazást!
Csüvi!	Jó, hogy újra látlak!
Derűs estét!	Kéz- és lábtörést!

Kezét csókolom!
Kívánok!
Léc!
Mielőbbi viszontlátásra!
Minden jót!
Örülök!
Örvendek!
Pá!
Pá-pá!
Puszi!
Sok szerencsét!
Szasz!
Szaszi péro!
Szega!
Szegyasztok!
Szép álmokat!
Szép napot!

Szeru!
Szerusz!
Szervusz!
Szeva!
Szevasz!
Szia!
Szicsu!
Szifonlátásra!
Szió!
Szióka!
Szoszí!
Tiszteletem!
Üdv!
Üdvözetem!
Viszlát!
Viszonthallásra!
Viszontlátásra!

Felhasznált irodalom

1. KISS JENŐ: Társadalom és nyelvhasználat. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
2. Nyelvi illemtan. Szerk. DEME LÁSZLÓ–GRÉTSY LÁSZLÓ–WACHA IMRE. Budapest, Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó, 1987.

Wachon - soványka!